ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

ФАКУЛТЕТ „МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА И АДМИНИСТРАЦИЯ”

КАТЕДРА „ИНФОРМТИКА И ИКОНОМИКА”

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „ДОКТОР“

Автор на дисертационния труд: **Евгения Владимирова Балканска**
Тема на дисертационния труд: **Международни аспекти на кредитния риск**
Научен ръководител: **проф.д-р Емил Панушев**
Рецензент: **доц.д-р Виржиния Иванова**

I.Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем 188 страници. Структуриран е в увод, три глави, заключение, използвана литература списък на таблици и фигури, и съкращения. Използваните литературни източници са 121, като включват български, чуждестранни и нормативни документи. Структурата на дисертационния труд отговаря на така представеното заглавие и дава ясна представа за хода на разработката на дисертационния труд.

Структурата на дисертационния труд е в три глави. Всяка от тях показва задълбочен анализ на докторантката за кредитния риск в банковата дейност, методите на управление на кредитния риск и приложението им в европейската и българска банкова системи.

Дисертационния труд е посветен на актуални международни аспекти на кредитния риск в банковата дейност, управлението на кредитния риск и методите за оценка, европейските надзорни практики и приложението им в банковите системи и в частност в българската.

Тази тема е актуална и дискусионна в съвременния икономически свят и поради последствията от световната финансова криза след 2007 г. върху управлението на кредитния риск на банките.

Авторката е използвала множество чуждестранни и български литературни и статистически източници, което е дало поле за развитие на изложението в трите глави на представения дисертационен труд, както и възможности за авторови

анализи, изследвания, обобщения и приноси в сферата на банковия кредитен риск и неговото управление.

В първа глава се представя и анализира в дълбочина теоретичните и икономическа аспекти на понятието кредитен риск на банките и се открояват различните причини, които налагат в последствие от надзорните органи да предприемат регулаторни инициативи за усъвършенстване на новата европейска надзорна политика над банките.

Анализите във втора глава са поставени на основните елементи, които поражда кредитния риск, разграничаване и характеризиране на подходите за осигуряване на кредитна защита, адекватни техники срещу натрупването на кредитен риск в портфейлите на банките, както и не на последно място, методите за ефективност на кредитните портфейли на примера на три българските банки от различни групи - първа група е включена Първа инвестиционна банка (ПИБ), от втората група банки - Централна Кооперативна Банка, а от третата - БНП Париба – Клон София.

В трета глава се систематизират основните общоевропейски надзорни практики в процеса на управление на кредитния риск. Анализира се финансовата устойчивост на европейската банкова система, включително и стабилността на българските търговски банки за периода 2010-2017 г. Представена и анализирана е новата надзорна архитектура на банковата система в Р. България, с която се цели да се покаже надзорната функция и стабилността на банките. Направен е задълбочен анализ на стрес-тестове като подход за определяне на стабилността на Европейската банкова системи включително и към 2018 г. Не на последно място присъства и авторов анализ на капитализация на европейските банки и управлението им на кредитния риск, който анализ е подкрепен с таблици, диаграми, фигури, актуална статистическа информация, авторови обобщения и изводи.

В трета глава силен момент към дисертационния труд е и задълбоченият анализ на финансовата стабилност на европейските банки за периода 2013-2017 г. , като е илюстрирана степента на въздействие и динамиката на изменение на основните рискови индикатори, от които зависи стабилността на банковата система, както и управлението на кредитния риск на банките. Използваните са много добри таблици с показатели, както и авторови изводи към тях.

Като цяло дисертационния труд има приложен научен апарат в разработването и анализите на отделните части, добър маркетингов вид, ясна подредба на таблици, графики, диаграми и използвана литература.

II. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ И НАУЧНО ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ.

2.1. Положителни резултати и приноси на дисертационния труд.

Дисертационния труд на Евгения Балканска е представен и обсъден от членовете на катедра „Информатика и икономика“, където й бяха дадени препоръки и бележки за постигане на още по-добър и правилен анализ, и структура на дисертационния труд. В това число и аз като част от катедрата бях посочила конструктивни бележки.Авторката добросъвестно е отразила направените бележки и дадените препоръки в представения за защита вариант на дисертационен труд, които ми дава основание да изведа оценката и преносните моменти дисертацията:

1.Систематизирани са теоретични концепции и е изведена обобщена дефиниция на съвременното понятие кредитен риск в банковата дейност. Определени са основните фактори, които са източник за проявлението на кредитния риск в международната финансова система.

2.Формулирани са основните компоненти, които пораждат кредитния риск в процеса на кредитната сделка и са систематизирани подходите и техниките, прилагани от банките за ефективно управление на кредитния риск. Изведени са два подхода за определяне и измерване на ефективността и качеството на кредитния портфейл на банките, съобразно степента на кредитен риск в банките и рисковия профил на кредитните институции.

3.Направен е анализ на кредитния риск в български банки и са формулирани изводи за финансовата стабилност на Българската банкова система. Изведена е ролята на БНБ, в качеството й на регулаторен орган за провеждането на ефективен банков надзор върху банковия сектор в страната.

4.Изведени са основните регулаторни инициативи, предприети по линия на ЕС за усъвършенстване на европейската надзорна и капиталова рамка. Направени са съпоставки на европейски надзорни практики и са дефинирани виждания за резултатите от прилагането на европейската надзорна банкова политика при преодоляване на негативните ефекти от въздействието на кредитния риск и прогнозиране на очакваните кредитни загуби за европейските банки.

Представените постижения на Евгения Балканска са резултат от самостоятелно научно изследване, като формулираните приноси, отразяват действителните научни постижения на докторантката.

2.2. Критични бележки, препоръки и въпроси към дисертационния труд.

Всяко изследване върху специфичен и сложен актуален проблем предизвиква интерес и поставя въпроси, води до критични съображения, бележки и препоръки, които най-често имат за цел по-нататъшно задълбочаване и подобряване на постигнатите резултати и бъдещи изследвания на Евгения балканска. Това по никакъв начин не повлиява върху положителната ми оценка на този дисертационен труд. Следователно извеждам следните такива:

1. Можело е да се увеличат изследователските задачи в увода. Например никъде не се вижда мястото на изследване на българските банки, а в съдържанието на дисертацията е наблегнато на този момент. Изследователските задачи, показват изложението за постигане на целта и защитаваната авторова теза в дисертационния труд.

2. Мисля че е правилно в увода да присъства каква авторова теза се защитава с написването на този дисертационен труд и затова си позволявам да задам такъв въпрос на авторката. Каква авторова теза защитавате с този дисертационен труд?

3. Наблюдават се пропуски от граматическо естество, на места липсват цитати под линия на някои фигури или дали са авторови, представени са формули, които е можело да се цитират с литературния източник, пропуски във форматирането.

4. В увода е описана структурата на анализ във втора глава. Тук е можело да се изведе, че част от анализите са акцентирани върху три банки, а именно банка в първа група - Първа инвестиционна банка (ПИБ), от втората група банки - Централна Кооперативна Банка, а от третата - БНП Париба – Клон София. е било добре в увода да се изведе, че имате ограничение на този авторов анализ и изследване за периода за определен времеви период.

5. Още по-голяма тежест на авторовите анализи и виждания по разглежданата проблематика е можело да дадат обособени авторови изводи и обобщения, след отделните глави, което дава и завършен вид да изложението.

6. От цялостната разработка на дисертационния труд и прилагането на различни модели за управление и измерване на кредитния риск (включително и стрес-тествоте) задавам въпрос към докторантката – какви са вашите обобщения за българските банки относно връзката качество на кредитен портфейл и управление на кредитен риск.

III. ОЦЕНКА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ДОКТОРАНТКАТА.

В документите по конкурса са представени 4 публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Публикациите отговарят за участие в конкурс да доктор и показват активно участие на докторантката в национални, международни, на младите учени конференции и публикации в научни трудове.

IV. ОЦЕНКА НА АВТОРЕФЕРАТА.

Представеният автореферат дава ясна и пълна представа за резултатите от изследването в дисертационния труд, а именно - актуалност на темата, обект и предмет на изследване, цел, защитавана теза, задачи за реализиране на поставената цел, хипотези за доказване и което е много важно – ограничения в обхвата на изследване, обоснованост на избраната структура на докторската дисертация в трите глави и методологията, и методи на анализ и оценка, които са използвани от авторката. В автореферата са представени приносите на изследването, които правилно отразяват резултатите от изследването и оценката на авторката по темата. Това показва добра бъдеща основа за развитие на докторанта в сферата на изследователската дейност. Представени са и публикациите на докторантката, които имат пряка връзка с разработения дисертационен труд.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

На основа на постигнатите положителни резултати и приноси в дисертационния труд, направените бележки и препоръки, и в съответствие с приетите критерии, изисквания и нормативни документи на ВСУ „Черноризец Храбър“ за получаване на научна и образователна степен „доктор”, с пълна увереност препоръчвам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” в професионална направление 3.8. Икономика, по научна специалност 05.02.10 „Световно стопанство и международни икономически отношение” на Евгения Балканска към катедра „Информатика и икономика”.

27.08.2018 г.
гр. Варна

.....
/доц. д-р Виржиния Иванова/